

Tari o Te Hupiritene, Poneke, 15 o Tihema, 1863.

Ki nga tangata Maori o te Kotinga ki Poneke.

Kua maha aku kianga atu kia koutou, ki te rongo ahau i tetahi korero hou era e whakina atu kia koutou. Tenei nga korero hou o Akarana kua taia ki raro iho nei kia kitea ai e koutou.

I. E. Featherston, Te Petetona, Hupiritene.

Ngaruawahia, 4, o Tihema, 1863.

E hoa e Wiremu, (Te Pokiha.)

Kai-tuhituhi mai o te pukapuka kia Pene Pukewhau. Kua tae mai to reta, i mea mai nei kia hoatu nga pu, nga paura ki a Kawana, Whakarongo mai, kahore he pu he paura i riro mai. Kua kite hoki nga Pakeha katoa i te kaunga mai i te moana o nga mea i ora. Ko a ratou pu paura poto katoa atu ki te moana.

Ko nga mea tenei i ora mai o tenei iwi o Ngatihaua me Ngatikoroki.

- Tamati Waka
- Ko Kepa
- Rihia
- Riki
- Paora
- Taniora
- Heta
- Tarati
- Eparaima
- Reweti Waikato
- Wiremu
- Matenga
- Rawiri
- Tutaki
- Poke
- Te Pakaroa
- Patihana
- Ko ahau

Ko Ngatimahuta, ko Ngatihinetu, me Ngatiterau, me Ngatiwhanaunga, me Ngatihikairo, me te Ngaungau, me Ngatihine, me Te Patupo, me Ngatinaho.

- Ko Ngakapa
- Karihau
- Paora
- Henare
- Arapiu
- Erueti
- Henare
- Paora
- Kingi Waikawau
- Hone
- Tamati
- Pene Pukewhau
- Hone Parengarenga
- Himiona
- Erueti
- Haimona
- Toma
- Ka mutu.

Ko nga pu paura pau katoa atu ki te moana, hore rawa tetahi kia riro mai. Kei mea mai koe e huna ana ahau, kao, he tika tonu, tika rawa. E me ana koe, kei te hapai patu ano ahau i enei takiwa.

A me ki atu e au tena kupu, mehemea he hiahia to toku ngakau kia hapai patu, penei kua noho atu au i Paetai, i reira hoki etehi iwi atu o matou e noho ana e 200 tangata me nga pu ano, paura hoki. Kia mohio koe, ekore ahau e ahei te mau patu i runga i nga ki maunga-rongo o nga rangatira o Waikato kua riro atu na.

E hoa, kia rongo ano koe, i haere atu ano he whakauru a nga 200 i hoe atu i te moana u atu ki uta haere atu ana, eke atu i tetahi hiwi, kua kite atu i nga haki ma kua tare mai. Heoi ano, noho tonu iho i runga i taua hiwi, a ka tae mai hoki a Himi awhekaihe raua ko Teremie, kua ki mai, kua mau te rongo. Na, hoki tonu mai nga 200, hoki tonu ki tona kainga, ki tona kainga.

E hoa, engari nou anake te taha kei te mau patu i roto i enei ra, ara, ko te Tima e mahi haere nei i roto o Waikato, e hanga haere nei i te pa, ka oti, nuku mai; ka oti, nuku mai. Ko tenei, me noho atu te Tima. Kati te haere mai.

Ka huri, NA WIREMU TAMIHANA.

KO TE PUKAPUKA UTU TENEI MO TA TAMIHANA.

Te Whare o te Kawana, Te 6 o nga ra o Tihema.

E nga rangitira katoa o Waikato. E Pene Pukewhau.

Kau tae mai ki ahau to puakapuka o te 2 o Tihema. E tama ma. Ko aku kupu enei ki a koutou, me haere tika a te Tianara ki Ngaruawahia; me tare te haki o te Kuini ki reira, ka tahi ka korero atu ahau ki a koutou.

Na te Kawana,
G. Grey, Governor.

KO TE PUKAPUKA A TAMIHANA KI NGA HEREHERE.

Ngaruawahia, Tihema, 4th, 1863.

Ki a Ngatihaua ki a Waikato, Hikairo, Mahanga, ki a Ngatiteata ki a Tainui. Tena koutou, e koro ma, e hoa ma, e tama ma, tena koutou. Kau tae mai ta koutou kupu ki a moutou! e kore matou e mama ki te whakarite i ta koutou kupu. Kahore i ta noa o matou manawa, i te mate ki a koutou, i te panapananga hoki a te hoa-riri. Kei te ihu te manawa.

Ko ta matou mahi i muri i a koutou nei, he whakaririka ki ta koutou kupu; he kawhaki tonu i a matou. Ka neke mai te Tima, ka neke hoki matou. Ka pena tonu matou i roto i enei ra. Heoi nga kupu ki a koutou. Hei kona ra koutou. E mahara ana ahau e ora ana koutou. Kotahi ano to koutou mate, ko te herehere. Ko matou kei te mate rawa. Heoi tena.

Ko nga kai-a-kiko kua mate, ko Tereiti, ko Te Whakarite. Kua mate enei.

W. TAMIHANA.

Ki a Waikato, kua ri: o atu nei ki Akarana.

Panuitanga.

Nonanahi ka tae a Te Tianara Kamerona me ana hoia e rima rau (500) ki Ngaruawahia. Kaore nga maori i whawhai.

Inaianei kei te tare te Kara o Te Kuini ki Ngaruawahia.

William Fox,
(Te Pokiha.)

16 Dec Fox (maori) Arrival of General at Ngaruawahia

Poneke, Hune, 10 1864.

Ka mine te Runanga o Poneke Ka whai ki a Te Petatone te Huparitene kia ratou, Ko ana korero enei mo te taha maori ki tana Runanga.

E mohio ana koutou ko to tatou nei whakahoa ki te taha maori o tenei wahi he mahi nui he mahi whakauwauwa i te tau kua hori ake nei; I mahia e Te Kawanatanga i runga i te tupato i te mohio me te whakaaro tika anohoki. E mohio ana hoki koutou he tokomaha nga taugata maori o tenei Kotinga i uru atu ki te mahi Kingi a tona tukunga iho he mau pu he mau patu a no te mea kahore i mohiotia te putanga mai o taua kino ki tenei kotinga. He aha i kiia atu ai kua waihoa taua mea hei whakaaro tonu maku, ma nga Apiha anohoki o te Kawanatanga Tumuaki i whakaritea hei whakahaere i nga tikanga mo nga tangata maori i nga ra katoa. He kupu hari tenei naku inaianei kua rere ke.

Na te ki whakaeke mo Whanganui a tetahi Ropu tangata Porangi i runga to ratou ritenga Wairangi, I kitea ai e te taha Kuini o nga tangata Maori toko maha o taua kainga hui katoa ratou a wha pea rau (400) a ka mau ki a ratou pu hei whakaora i nga Pakeha a aia atu ana taua hunga e haere mai ana ki te whakaeke i Whanganui ara te hunga aru i te Poropiti Teka.

E tika ana ka nui te whakamoimiti mo tenei mahi a enei tangata Maori o te taha ki Te Kuini mo tenei mahi a ratou e taua ana te whakamoimiti ki nga Pakeha o Whanganui no te mea kua rua tekau nga tau i noho ai nga Pakeha i roto i nga tangata maori a ahakoa nui te kino i etahi atu wahi kua puta nui te whakaaro me te mahi i runga i te taha Kuini. A era ahau e tohe (a kua tohe tonu ahau i mua) kia mahi tahi ai maua ko Te Kawanatanga Tumuaki kia kake haere enei whakaaro pai ki nga Iwi e rua e noho nei i tenei Kotinga.

A tenei ano tetahi mahi hou o roto i enei ra i ko atu o Poneke nei Ko Wi Tako rangatira o Ngatiawa, tangata rongonui o Nui-tireni nei a koia tetahi o nga tino tangata nana i whakahaere te mahi Kingi, a koia pea te tangata tino mohio o te hunga i uru ki taua mahi. Inaianei kua whakarerea e ia taua mahi a kua tuhia e ia tonono ingoa hei tohu mo tana whakaaetanga ki te Kuini.

Ko tenei ko te tikanga a Wi Tako ka waiho pea hei tauira mo te whakamutunga o taua mahi a nga tangata Maori i uru ki te mahi Kingi, o te takiwa O Whanganui O Ahuriri a ko taku e whakaaro ai ekore a takitaro ka rangona nuitia kua mutu taua mahi-Te Kingi ki konei, Ko tenei ekore e taea te whakamutu tenei korero aku ki te kore ahau e ki; mei kore te whakahaere tika a Wi Tako me tana marotanga ki te pupuri i nga tangata whakaaro kore o tana taha o te Kingi, kua penei a konei me era atu wahi o te Moutere nei; kua pakanga, kua pa te he, me te mate ki era atu wahi o Te Koroni e nohoia nei e te Pakeha.

Na enei mahi, me te matenga hoki o Waikato, na reira nga hapu nunui o Waikato i whakamarie, ko te huihui nui mo nga wa e takoto ake nei, mo te whawhai, ka kore, ta te mea, kua wehewehe noa atu, a ekore e ngakau tahi te whakaaro pakanga a muri ake nei—na konei ahau i mahara ai ekore e takitaro ka mutu tenei mahi Pakanga a ka tuwhera te ara mo te maungarongo pumau ki nga Iwi e rua, ki te Pakeha, me te Maori, kua waihoa nei raua e Te Kaihanga o te ao te mahi whakapiki i tenei moutere kia rite ki nga Iwi nunui o te ao nei. a, tenei ake tatou kite ai.

Whanganui, Mei 3, 1864.

Na Rio enei korero no tana haerenga ki Akarana, i roto o Waikato a Maungatautari atu.

Kia Petetone Huparitene o Poneke.

E koro tena koe,

Kua hoki mai maua I Akarana, kua kite maua i a Te Kawana I to maua kitenga I a Kawana I te rua tekau ma teru o maehe ka tangi mai kia maua ka karanga mai kia maua kia haere maua kia kite maua I nga Herehere I runga i te kaipuke ka haere maua, a ka tae maua whai korero atu ana maua kia Waikato korero mai ana a Waikato Herehere hoki mai ana maua ka tae maua ki a Kawana ka karanga mai ki maua me haere korua ki Waikato me Ngapuhi, ka haere matou I te rua tekau ma rima o Maehe; ka tae matou ki Waikato ka kite matou, kua mate Waikato, Tangata, whenua. Ko nga Taone o te Pakeha kotahi tekau ma ono, ka tae matou ki Pukerimu wahi o Maungatautari, ka kite matou I te Tianara I reira, ka kite I a matou, ka kite matou, ka maunu o matou potae ki te Tianara, ka maunu to Te Tianara, ka mihi atu ha mihi mai ka mutu, ka hoki mai matou, I te matenga o Orakau Te Pa o nga Maori. Mate iho nga Maori kotahi rau, etoru tekau matahi o nga Pakeha ko nga Herehere i te Kaipuke e rua rau Ko nga wahine kei a Te Whero, kei a Te Awaitaia etoru rau me nga Tamariki.

Ka mutu,

NA RIO HAEATARANGI.